

BRUNELLI, Vitaliano, publicist i povjesničar (Ancona, 22. XI. 1848 — Zadar, 22. VI. 1922). Diplomirao u Beču, službovao u Šibeniku, Splitu i Zadru. Istraživao je povijest Zadra. Objelodanio podatke o izgradnji Zadra u prošlosti i djelovanju umjetnika.

BIBL.: Luciano Laurana, *architetto del secolo XV*, Annuario dalmatico (Zadar), 1884; *Le opere fortificatorie del comune di Zara*, Rivista dalmatica (Zadar), 1904; *Pittori zaratini delle origini*, Il Dalmata (Zadar), 1909, 17; *Storia della città di Zara*, Venezia 1913. — *Rivendicazioni* J. Andrea Meldola, detto lo Schiavone, pittore zaratino del cinquecento, Rivista dalmatica, 1922—23.

LIT.: Rivista dalmatica (Zadar), 1934, 2 (posvećen Brunelliju, s biografijom i bibliografijom). I. Pet.

BRUNŠMID, Josip, arheolog (Vinkovci, 10. II. 1858 — Zagreb, 29. X. 1929). Studirao povijest i zemljopis i polazio epigrafski seminar na bečkom Sveučilištu. Od 1893. kustos, od 1896. direktor Arheološkoga muzeja u Zagrebu i prvi profesor klasične arheologije na zagrebačkom Sveučilištu (do 1924). God. 1902—10. direktor Strossmayerove galerije, od 1914. predsjednik Povjerenstva za čuvanje spomenika. Vodio brojna iskapanja, kao i znanstveni postav u Arheološkom muzeju; osobito je pozornost posvetio numizmatičkoj zbirci, jednoj od najbogatijih u Europi. Dopisni član JAZU (1899), član odbora Arheološkoga muzeja u Pragu (1904) i dopisni član Numizmatičkoga društva u Beču.

BIBL.: *Antiken in Cibalae*, Archaeologisch-epigraphische Mitteilungen, Wien 1879; *Dopunjeni i izpravci ka CIL III*, VjHAD, 1886; *Skrovište rimskih obiteljskih denara između Valpova i Osieka*, ibid.; *Nadgrobnii spomenik M. Valerija Sperata iz Viminacina*, ibid., 1895; *Njekolet našašća novaca na skupu u Hrvatskoj i Slavoniji*, ibid., 1895, 1896—97, 1899—1900, 1901, 1902, 1905, 1906—07, 1908—09, 1910—11, 1912. i 1913—14; *Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije*, ibid., 1895, 1898, 1899—1900. i 1901; *Die Inschriften und Münzen der griechischen Städten Dalmatiens*, Wien 1898; *Grčki natpisi svetišta božice Ma u Vodeni (Edessa) u Macedoniji*, VjHAD, 1898; *Groblje s urnama u Krupačama kod Krašića u Hrvatskoj*, ibid.; *Colonia Aelia Mursa*, ibid., 1899—1900; *Naselbina bronsanoga doba kod Novoga Grada na Savi*, ibid.; *Prethistorijske starine iz rumske okolice*, ibid.; *Predmeti halštatskoga doba iz grobova u Vraniča gomili u Širokoj Kuli*, ibid., 1901; *Grobje basanskoga doba u Klačenicima kod Jablanca*, ibid.; *Colonia Aurelia Cibalea*, ibid., 1902; *Nahodaji bakrenoga doba iz Hrvatske i Slavonije i susjednih zemalja*, ibid.; *Hrvatske sredovječne starine*, ibid., 1903—04; *Kameni spomenici Hrvatskoga narodnoga muzeja u Zagrebu*, ibid., 1903—04, 1905, 1906—07, 1908—09, 1910—11. i 1912; *Najstariji hrvatski novci*, ibid., 1903—04; *Unederte Münzen von Dazien und Moesien im Kroatischen Nationalmuseum in Agram*, I—II, Wiener numismatische Zeitschrift, 1904. i 1907; *Starine ranijeg srednjeg vijeka iz Hrvatske i Slavonije*, VjHAD, 1905; *Prethistorijski predmeti iz srijemske županije*, ibid., 1908—09; *Rimski vojnički diplom iz Siska*, ibid., 1910—11; *Antikni figuralni bronsani predmeti u Hrvatskom narodnom muzeju u Zagrebu*, ibid., 1913—14; *Rimsko čaranje na olovnoj pločici iz Kupe kod Siska*, ibid., 1915—19; *Novci gepidskog kralja Kunimunda*, Baličev zbornik, Zagreb 1924.

LIT.: G. Szabo, Dr. Josip Brunšmid, Narodna starina, 1929, str. 102—104. — Corolla memoriae Josepho Brunšmid dicata, Vinkovci 1979. J. Bil.

BRUSIĆ, Zdenko, arheolog (Šibenik, 16. XI. 1938). Studirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je 1981. doktorirao tezom *Import reljefne helenističke i rimske keramike u Liburniji*. Istražuje pretpov. i ant. nalazišta u okolici Šibenika; voditelj je mnogih istraživanja podzemskih lokaliteta (Sudurađ na Šipanu, Sopra i Polače na Mljetu, Zlarin kraj Šibenika i Zaton kraj Zadra).

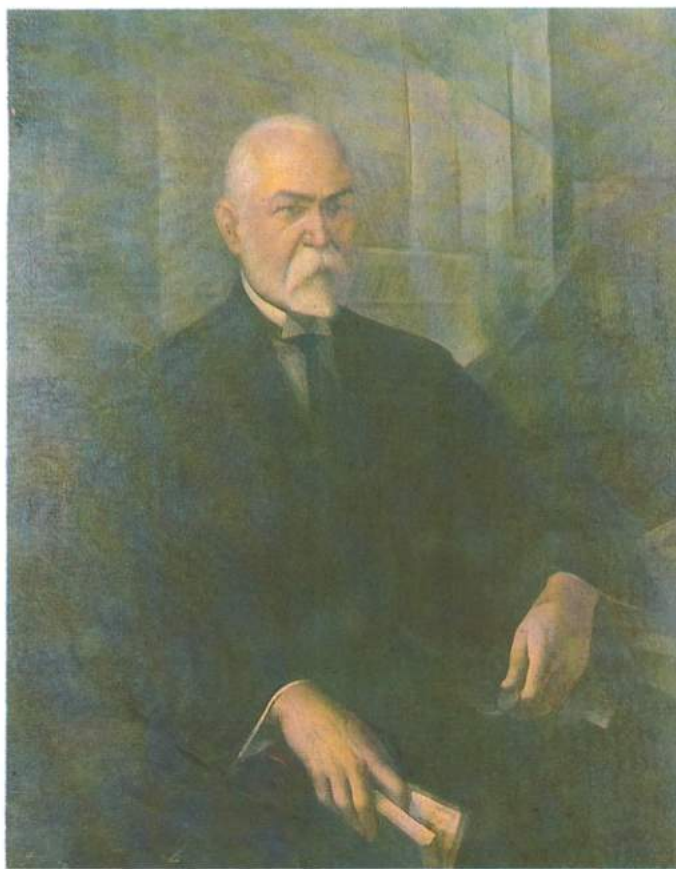
BIBL.: *Istraživanja antičke luke kod Nina*, Diadora, 1968, 4; *Podmorska arheološka istraživanja starohrvatskih grobova na ulazu u ninsku luku*, Radovi, HJZ, 1969, 16—17; *Podmorska arheološka istraživanja u Ninu*, ibid., 1972, 19; *Gradinska utvrđenja u Šibenskom kraju*, Materijali, XII, 1975; *Prethistorijski podmorski nalazi na prastoru južne Liburnije*, Radovi Centra JAZU u Zadru, 1977, 24; *The importation of Greek and Roman relief pottery into the territory of southern Liburnia*, Acta, 1977, 17—18; *Byzantine amphorae (9th to 12th century) from eastern Adriatic underwater sites*, Archaeologica lugoslavica (Beograd), 1976, 17; *Neki oblici kasnoantičke keramike s podmorskih nalazišta uz našu obalu*, Gunjačin zbornik, 1980; *Helenistička reljefna keramika u Liburniji*, ibid., 1988, 10; *Reljefna sjevernoitalska terra sigillata iz Liburnije*, ibid., 1989, 11; *Italica terra sigillata u Liburniji*, ibid., 1990, 12. B. Čk.

BRUSIĆ-KOVAČICA, Marija, naivna slikarica (Punat na Krku, 3. XII. 1911 — Rijeka, 12. XI. 1990). Slika od 1961. koloristički temperamentno, uglavnom cvijeće, morsku faunu i floru, na staklu, lesonitu i kartonu. Izlaže od 1970. samostalno u Zagrebu 1974, skupno u Zagrebu, Šangaju, Peking, Tokiju, Petrogradu i Madridu.

LIT.: B. Kelemen, Marija Brusić-Kovačica (katalog), Zagreb 1974.

BRUTTAPELLE (BERTAPELLE), obitelj klesara i graditelja oltara doseljena iz Italije u Dalmaciju, gdje je djelovala u drugoj pol. XVIII. i prvoj pol. XIX. st.

Andrija (Bassano, 1728 — Nerežišća, 1782) podiže u Starom Gradu na Hvaru u dominikanskoj crkvi oltar Gospe od Ružarija (1769), antependij i stube oltara Sv. Nikole (1770/71), antependij oltara Sv. Križa (1773) i oltar Sv. Roka (1774). U Zraču na Hvaru gradi oltar 1770; u Nerežišću na Braču EHU, 9

J. BRUNŠMID, djelo O. Mujadžića. Zagreb, Arheološki muzej

podize oltar Gospe od Karmela te izrađuje nacrt glavnoga oltara u župnoj crkvi što ga radi Mlečanin L. Foressini a proširuje Andrijin sin Pavao 1781.

Pavao (? — Sutivan na Braču, 1817) radi s ocem oltar za bratovštinu Sv. Duha u župnoj crkvi u Tugarima (Poljica) 1780. U Sutivanu podiže monumentalni gl. oltar (1787), a u hvarskoj katedrali popločava i ograđuje kapelu Presvetoga Sakramenta (1798—99), a 1799. gl. oltar u franjevačkoj crkvi u Kuni na Pelješcu. Njegova su djela na otoku Hvaru: u Grablju oltari Sv. Kuzme i Damjana (1782—83) i Sv. Roka (1800), potom u Zastrazišću (1802), Svirču (1793—97) i Vrbanju (1789). U gradu Hvaru podiže tri antependija u franjevačkoj crkvi (1804), a s njim se u istomu gradu mogu povezati i oltari u crkvama Navještenja i Kruvenice. Pavao je djelatan i na Visu (oltar Sv. Križa u crkvi Gospe od Špilice, 1790), Korčuli (oltar Sv. Vincente u župnoj crkvi u Blatu, sa sinom Antunom), a na Braču osim oltara u Sutivanu i Postirama (1801) proširuje crkvu u Pučišću i gradi zvonik u Sutivanu. — Uz njih djeluje i *Pavao* ml. (sin Pavlov) koji 1832. gradi zvonik crkve Gospe Karmelske u Brelima. — *Andrija* ml. i sin mu *Pavao* rade gl. oltar u Žrnovnici (1827) te u nekim poljičkim selima (Dubrava, Podgrađe, Blato).

Oltari obitelji Bruttapelle uz znatnu obrtničku vještinu pokazuju odlike kasnobaroknoga stila, koji se preko njihovih djela proširio i u ruralnu sredinu Dalmacije.

LIT.: C. Fisković, Ignacije Macanović i njegov krug, Prilozi — Dalmacija, 1955, str. 235. — *Isti*, Franjevačka crkva i samostan u Orebićima, Spomenica Gospe Andela u Orebićima, Omiš 1970, str. 94. — K. Cicarelli, L. Katić i S. Traljić, Četiri barokna oltara u srednjoj Dalmaciji, Prilozi — Dalmacija, 1961, str. 280—286. — C. Fisković, Hvarska katedrala, Split 1976, str. 57. — I. Protić, Župa Blato od IV do XX stoljeća, Blato 1979, str. 193, 203. — J. Kovačić, Zapis o crkvama na Hvaru, Hvar 1982. — *Isti*, Andrija Bruttapelle i njegova radionica, Prilozi — Dalmacija, 1991. — C. Fisković, Zvonik u Brelima, posljednji rad i smrt Pavla Bertapelle, Mogućnosti, 1992, 8—9—10. R. To.

BRUVNO, ruševine utvrđenoga grada na brdu Vješala, 1 od ceste Glin—Gvozdansko. Tlocrt mu je nepravilna oblika. U XIV. st. grade ga kneževi blagajski, u XVI. st. ponovno ga utvrđuju. God. 1576. osvajaju ga i razaraju Turci.

LIT.: M. Kruhek, Stari glinski gradovi i utvrde, Zagreb 1987.

BUČEVSKI (Buczewski), Epaminondas, slikar i ikonograf (Jakoben u Bukovini, 3. III. 1843 — Černovci, 1. II. 1891). Završio grkokat. bogosloviju, slikarstvo učio na akademijama u Beču i Parizu. U Zagrebu ga je pozvao I.